

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Ecclesiastica Hymnodia Libri Tres

Secchi, Anacleto

Antverpiæ, 1634

Cap. XIII. Temporum inordinatio caueatur in diuino Officio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45942](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45942)

particulares ab eodem vnico fonte (ab Ecclesia Romana) cognoscentur accepti, ita erunt ab omni leuitatis labe immunes. Experientia enim duce, coacti sumus videre haud paucas leuitates, melius forsan dixerim profanitates, in Officiis earum Ecclesiarum, quæ proprias sibi, inconsulta Roma, præscribere Rubricas. Vidimus, vt quid peculiare de his leuitatibus significetur, in quibusdam solemnioribus festiuitatibus præscribi psallentibus potum ceruisiæ & vini, aliquando largiori aliquando pariori mensura, iuxta maiorem minorémve Officij solemnitatem, à Prælato tribuendum. Quare par est, vel omnimodam seruare rituum vnitatem, vel ad eam, quammaximè fieri potest, accedere; vt sicut vnus est Deus cui cultus exhibetur, ita vna sit colendi forma apud omnes vbique nationes & regiones, vbi vnus idemque colitur Deus, cui sit semper omnis honor & gloria.

CAPVT XIII.

Temporum inordinatio caueatur in diuino Officio.

PERFECTA ordinis ratio sicut tempora operationibus præscribit, ita eorundem temporum obseruationem maximo studio tuetur, vt ipsæ operationes reddantur perfectiores. Inter *Temporum* conditiones viri iusti ab Hymnographo cognitæ *obseruatio* ac celebratas, illa est præcipua, vt temporum sit *est maximi* cultus solertissimus; nam assimilatur arbori se- *ponderis.* cus decursus aquarum plantatæ, quæ fructus suos reddit temporibus præscriptis: *Et erit tam-* Psal. i.

quam lignum quod plantatum est secus decursus aquarum, quod fructum suum dabit in tempore suo. Quia igitur Officium diuinum est fructus præcipuus eorum qui Deo colendo vacant ex Officio (iuxta illud diui Pauli Apostoli pronuntiatum: *Offeramus hostiam laudis semper Deo, id est fructum labiorum consentantium nomini eius.* ubi pensum diuinarum laudum fructum labiorum appellat) expedit omnem collocare curam, vt stata tempora cuique Horæ assignata mordicus seruentur, ob multas utilitates inde prouenientes.

Primò ex hac temporum obseruata distinctione melius ortum habet illa diuinarum laudum continuatio, quam asseruimus in Operis Præfatione, ita vt in terris nulla ferè temporis hora possit reperiri huiusmodi laudibus omnino vacua, siue per diem, siue per noctem. Præterea dæmonis artes facilius superantur. Ea est hostis nostri intentio astuta, vt, quando non potest ab aliquo faciliè obtinere Officij diuini dimissionem, studeat saltem obtinere dilationem modò ad vnum, modò ad aliud tempus magis commodum, donec ad eas temporis angustias conuincat, vt vel penitus omittatur recitatio, vel saltem, ob nimiam festinationem, malè expleatur. Huic satanicæ astutiæ faciliè resistunt, qui statis horis ad chorum accedunt, vel eidem tempori se accommodant, omni deposita occupatione, vt suæ satisfaciant obligationi.

Qui has temporis ordinatas præscriptiones seruare non studet, potest sibi non mediocriter afferre detrimentum; quia iustè priuabitur illis donis, quæ à Deo concedi solent ea qualitate tem-

Hebr. 13.

*Diaboli
ars circa
temporum
obserua-
tionem.*

*Utilitates
ex Hora-
rum obser-
uatione.*

poris, propter conditionem mysteriorum quæ
vni magis tempori quàm alteri conueniunt. Ad
huius rei maiorem expressionem afferam argu-
mentum illius partis, quæ in Officio diuino dici-
tur Hora tertia, ex qua ad alias Officij partes po-
terit vnusquisque simile transferre argumentum,
cum omnes suum contineant peculiare myste-
rium. Ille ordo Psalmorum & orationum horæ
diei tertiæ adscriptus tanta continet mysteria, vt
à præcipuis Ecclesiæ Doctoribus semper in ma-
gna habitus fuerit veneratione, ob eam rationem;
quia cognitum est, tempus illud orationis esse
maximè opportunum ad obtinenda Spiritus san-
cti charismata: nam eadem hora Spiritus san-
ctus super nascentem Ecclesiam in linguis igneis
largissimè effusus descendit, ad corda Aposto-
lorum & discipulorum inflammanda. Hanc ho-
ram sanctus Basilius dicebat ab orantibus esse
maxima diligentia frequentandam. Par est cre-
dere, quòd sicut Apostoli, cum discipulis & mu-
lieribus & sanctissima Deipara Virgine in vnum
orantes, fuerunt à Spiritu sancto repleti, ita pa-
ratus sit descendere super deuotos psallentes in
choro eadem hora, quæ dicta est in Iure *Hora sa-*
cræ. Arbitror sic dictam esse ab effectu consecra-
tionis Apostolorum per Spiritum sanctum in ip-
sos effusum, & paratum etiam aliis effundi. O
felix hora, quæ felices reddere potest deuote
orantes, præsertim in vnum coactos, & vnitos.
De hac aurea hora non dubitauit asserere Ruper-
tus Abbas, quòd adueniens Spiritus sanctus in
discipulos, non solum eam sanctificauit, sed vi-
uificis dedicauitysteriis.

Quod assertum est de hac particulari hora,

Ll 5

idem

*Spiritus
sanctus ho-
ra tertia
descendit
super Ec-
clesiam.*

*S. Basilius
in Reg. fu-
suis disp.
inter. 37.*

*C. Non li-
ceat Di-
stinct. 44.
Hora ter-
tia oratio-
nis dicitur
aurea, &
sacra.*

*Tempora
orationi-
bus assi-
gnata ea-
dem sunt.*

idem asseri potest de aliis horis ad publicè oran-
dum deputatis. singulas enim suum mysterium
continere, semper docuit Ecclesia. Nec dubi-
tandum est de mysterij assignatione, an qualitatè
precum, an tempori fuerit affixa: nam huic, non
illi facilè conuincitur deberi; quia Hymnorum
& precum tum numerus, tum qualitas singulis
Horis posita non eandem semper habuit for-
mam, sed varias subiit mutationes ad temporum
& ætatum mutationes. At tempora Horarum Ca-
nonicarum ab initio nascentis Ecclesiæ semper
eadem fuerunt, tamquam tempora Hymnodicæ
& orationi destinata. Id non obscurè colligunt
Doctores ex testimonio sancti Lucæ, dum refert
prodigiosum miraculum restitutæ sanitatis clau-
do iacenti ad portam Templi Ierosolymitani, quæ
dicebatur Speciosa, à sanctis Apostolis Petro &
Ioanne. Vt sanctus Historicus describeret tempo-
ris circumstantiã, ait tunc fuisse horam orationis
nonam; quod idem sonat, ac si diceret, fuisse ho-
ram orationis, quæ erat nona. Qua forma dicendi
duo innuuntur, nempe & tempus ipsum fuisse
orationi consecratum, sicut etiam hodie existit;
& alias quoque fuisse horas orationi assignatas, à
quibus hæc discernitur ex nomine proprio.

*Tempora
præuenien-
tes à Deo
puniuntur.*

Abbas. c. i.
de Celebr.
Miss. ex
Io. Andr.

Qui sine causa has non seruant horas mysteris
sanctis refertas, peruertunt & confundunt, non
sine graui iniuria, hierarchicum Ecclesiæ sanctæ
ordinem, vt suis vel cupiditatibus vel commodi-
tatibus inseruiant. quod sibi Deus displicere de-
clarauit mira visione facta cuidam Monacho ere-
mum habitanti. Huic, quando alimenta deficie-
bant, prouidebatur cibus ab Angelis, qui de-
ferebant uas ad eius sustentationem. Contin-
gebat

gebat aliquando vuas esse perfectas, aliquando
agrestes, aliquando putridas. Interrogatus Ange-
lus, quæ esset diuersitatis causa, respondit, se por-
tare bonas vuas, quando Officium debitis per-
soluebat horis; agrestes, quando tempus præue-
niebat; marcidas, quando ultra tempus differe-
bat. Numquam deberent, nisi graui virgente cau-
sa, statæ horæ commutari, ne mysteria in illis con-
tenta confunderentur. Si necessitas aliqua aliud
suaderet, tunc minus malum est præuenire, &
anticipare, quàm differre, quemadmodum agre-
stes vuæ cælitus prouisæ ab Angelo declararunt.
Nam minus malum erat habere agrestes quàm
marcidas vuas.

Satis superque omnibus Ecclesiæ ministris es-
se deberet illa Ecclesiæ matris benignitas, quæ,
humanæ prouidens imbecillitati, tempus Vespere-
rarum & Completorij adaptauit hominum com-
moditati. Nam à veteribus fidelibus recitabantur
Vesperæ post Solis occasum, quando sidus illud,
quod Vesper nuncupatur, in cælo apparere con-
spicitur, vti nomen ipsum Vesperarum demon-
strat; & fuit obseruatum à sancto Isidoro: Com-
pletorium autem explebatur prima noctis vigilia
à mox ituris cubitum. Idcirco in Ordine sancti
Benedicti tenentur Monachi, ex Regula, post
peractum Completorium custodire silentium vs-
que ad sequentem lucem diei. Nos Clerici Re-
gulares Paulini in nostro Ordine idem seruamus
silentium à benedictione Prælati data vnà cum
aspersione aquæ benedictæ, post conscientie exa-
men, & statas preces ad Deum, ad beatam
Virginem Deiparam, & ad sanctum Paulum in
communi conuentu factas sub tempore mox fu-
turi

*Ecclesia be-
nignitas
circa tem-
porum
commodi-
tatem.*

*S. Isidorus
l. 6. Ety-
m. c. vlt. & de
Eccl. Offi-
cio cap. 22.*

*Vesperarū
& Comple-
torij myste-
ria.*

turi cubitus, vsque ad subsequens manè post ab-
solutionem Horarum Matutinalium, venia lo-
quendi obtenta ab eodem Prælato. Quapropter
Horæ vespertinæ & Completorij, quæ antiqui-
tus inter nocturnas habebantur, modò, ex Eccle-
siæ indulgentia, cùm sint factæ diurnæ, vt laico-
rum conuenientium deseruiatur commoditati,
solo antiquo retento nomine, ob mysteria in il-
lis repræsentata, saltem retinendæ à nobis sunt
temporibus opportunis, non eas nimium antici-
patè sollicitantes, vt earum mysteria, scilicet de-
positionis Christi è Cruce per Vesperas, & eius-
dem sepulturæ per Completorium significata,
quantū fieri possit, propiùs saltem obseruemus.

Vigilare maximè tenentur ij, quibus imminet
cura, vt, tam in Religionibus quàm in Cathedra-
libus & Collegiatis Ecclesiis, diuina persol-
uantur Officia, nè stata violentur tempora; ne
ipsi contrahant culpam grauiorem, aliquando à
Deo seuerissimè puniendam. Quamuis vera el-

*Caietan. in
Sum. ver-
bo Hora.*

set Cardinalis Caietani sententia, quòd tempo-
rum consuetorum obseruatio neque in publicis
precibus in choro expletis obliget sub mortali
reatu, quia est tantummodò circumstantia exte-

*Superiorū
obligatio
circa tem-
pus recita-
tionis.*

rior: nihilominùs quod in ministris recitantibus
forsan nulla esset culpa, ob rationem à Caetano
allatam, non videtur posse censeri ab eadem cul-
pa immune in iis, ad quos spectat ex officio; quia
hæc consuetudo in publicis actibus videtur ha-
bere vim præcepti, maximè cùm ad Superiores

*Clem. r. de
Celebrat.
Miss.*

directum sit illud Decretum, quod in Concilio
Viennensi traditur circa tempus debitum Hora-
rum obseruandum per verbum *sancimus*, quod
importat præceptum. cuius verba sunt: *Sancimus*

ut illi, ad quos pertinet (nominat autem Superiores omnes Ecclesiasticos, tam Episcopos quam Regularium Prælatos) curent, ut in Cathedralibus, & Regularibus, & Collegiatis Ecclesiis, horis debitis deuotè psallatur. Istis Superioribus sicut incumbit maior obligatio, maior quoque adhibenda ab ipsis est diligentia & vigilantia, ut obligationi faciant satis. Numquam omnino permittendum est, omnes Officij horas simul expleri, cum diuersis vicibus & distinctis spatiis sint persoluendæ, ne culpa reddatur maior & grauior, sicut excessus grauior foret.

Si alicubi iam inoleuisset iste abusus præueniendi anticipatè nimis stata Horarum Canonicarum tempora, quemadmodum haud sine nostra vidimus admiratione in quibusdam Ecclesiis introductum, curent Episcopi, & Prælati, & alij ad quos spectat, ea reuocare ad terminos præscriptos. Quædam Ecclesiæ, ut vidimus, tempore Quadragesimalis ieiunij, quando Vesperæ conceduntur absoluendæ ante comestionem, quæ deberet esse circa meridiem, ita tempestiuè eas absoluunt in choro, ut comestionis legitimum tempus tribus adhuc distet horis. Aliæ per Octauam sanctissimi Corporis Christi Horas Vesperarum & Completorij vix elapso meridie absoluunt, ut maturiùs queant Canonici & Cappellani se expedire ab Officio matutino sequentis diei, quod mox statim persoluunt. Horarum istarum inordinationes corrigendæ sunt ad normam temporum debitam.

Hinc est, quòd obseruatiores sacrorum mysteriorum, etiam quando priuatim Officium recitant, nituntur, quantum possunt, se conformare

*Abusus
quarum-
dam Eccle-
siarum cir-
ca tempus
Horarum.*

*Sacrorum
rituù reue-
rentia quã-
ta apud
re
diofiores.*

re statis horis quibus publicè in choro recitatur, tum vt meliùs representent mysteria cuiuslibet Horæ assignata; tum vt aliorum orantium participare queant fructum, vt sicut illis coniunguntur in oratione, si minùs quoad locum, saltem quoad tempus, ita coniungi mereantur quoad fructus, & effectus; tum denique ob reuerentiam sacrorum rituum: vti nos, non sine nostra excitatione, aduertimus in nostro venerabili Cosmo Doffenio, qui, ob hanc sacrorum rituum reuerentiam, numquam, neque in itinere, ad celebrandum sacrum mysterium poterat adduci, quamuis cognosceret nullum esse peccatum id facere, nisi antea diuinum expleisset Officium nocturnum. Contrà verò negligentiores omnem confundunt ordinem, differentes quandoque ad noctem quæ dicenda forent prima luce, vanum reddentes lenisum verborum quæ proferunt. Dicent, *Iam lucis orto sidere*, quando iam omnia tenebris sunt obruta; quod valdè indecorum est, & ab omni pio animo cauendum.

Possit alicui priuato accidere Horarum inordinatio non solum absque vlla culpa, sed etiam cum meriti lucro. Qui casus tunc euenire potest, quando adueniente hora stata conueniendi ad chorum, v. g. ad Horam tertiam, si quis recordaretur se, ob occupationes, siue etiam ob inaduertentiam, nondum expleisse horam Primam, possit iste absque vlla culpa, imò deberet, vt suo muneri faciat satis, psallere cum aliis, & deinde supplere Horam omissam. Hoc melius esset, quàm à choro abstinere, vt propriæ consulas commoditati.